

Актуальна судова практика в питаннях процедур податкового контролю

Чарторийський Костянтин

Старший юрист Jurimex

Експерт Taxlink

Які форми контролю здійснюють контролюючі органи?

I. Надсилання запиту

II. Проведення перевірок

Вимоги до запиту контролюючого органу

I.

Запит має бути підписаний керівником (заступником керівника) контролюючого органу

II. Запит повинен містити:

- 1) підстави для надіслання запиту із зазначенням інформації, яка це підтверджує;
- 2) перелік інформації, яка запитується, та перелік документів, які пропонується надати;
- 3) печатку контролюючого органу.

Якщо платник податків не надає відповідь на законний запит

Підстава для проведення документальної позапланової перевірки.

Ненадання документів на запит контролюючого органу

Судова практика з цього питання є неоднозначною

- ❑ Відсутність або неповнота посилань на конкретні пункти Кодексу не повинні розглядатися як підстава для визнання наказу протиправним, якщо зі змісту такого наказу видається за можливе ідентифікувати передбачену законодавством фактичну підставу для призначення відповідної перевірки. (Ухвала ВС від 02 березня 2018 року, справа № 820/2762/17).
- ❑ Якщо запит про надання інформації оформлений з порушенням законодавчо встановленого порядку, зокрема, в ньому чітко не зазначено підстави для його направлення (надсилання), платник податку звільняється від обов'язку надання відповіді на такий запит, що, у свою чергу, виключає право органу контролю призначати проведення перевірки (Постанова ВС від 20 лютого 2018 року, справа № 826/12244/14)
- ❑ Колегія суддів не погоджується з наявністю підстав для проведення перевірки, оскільки позивач на відповідні запити надав усі первинні документи, а відповідач, натомість, не зазначив конкретних недоліків поданих Товариством пояснень або документів, а також обґрунтованих причин, чому поданих позивачем документів є недостатньо, та не конкретизував, яких саме документів не вистачає (Постанова ВС від 24 квітня 2018 року, справа № 826/12168/17)

Допущення до проведення планової документальної перевірки

Підставою для допуску є вручення платнику податків під розписку або надіслання рекомендованим листом з повідомленням про вручення за 10 календарних днів до дня проведення перевірки:

письмове повідомлення із
зазначенням дати початку
проведення такої
перевірки

копія наказу про
проведення
перевірки

Допущення до проведення документальної позапланової виїзної перевірки

До початку проведення позапланової перевірки платнику має бути вручено під розписку:

- копія наказу на проведення документальної планової перевірки;
- письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки.

Безпосередньо перед перевіркою:

- 1) направлення на проведення перевірки;
- 2) копію наказу про проведення перевірки;
- 3) службові посвідчення осіб, які зазначені в направленні на проведення перевірки.

ВВ. В ПК України не визначено, що розуміється під визначенням «до початку її проведення». А тому, на практиці контролери не надсилають копію наказу та письмове повідомлення до початку проведення перевірки, а вже безпосередньо перед початком проведення перевірки пред'являють платнику податків направлення, копію наказу та службові посвідчення.

Погляди судів

Допускаючи посадових осіб контролюючого органу до проведення перевірки, платник втрачає право на оскарження наказу про її проведення.

ВСУ (постанова від 24.12.2010 р. у справі № 21-25а10). І такої ж думки дотримується ВС, див., зокрема, постанови від 20.02.2018 р. у справі № 826/1205/16 та від 17.04.2018 р. у справі № 826/12612/17.

ВС наголосив, що саме на етапі допуску до перевірки платник податків може поставити питання про необґрунтованість її призначення та проведення, реалізувавши своє право на захист від безпідставного та необґрунтованого здійснення податкового контролю щодо себе. Водночас допуск до перевірки нівелює правові наслідки процедурних порушень, допущених контролюючим органом під час призначення податкової перевірки.

Погляди судів

Наказ про проведення податкової перевірки може бути оскарженим незалежно від того чи відбулась така перевірка

Постанови Верховного суду від 21.03.2018 року (справа № 812/602/17, адміністративне провадження № К/9901/5128/17)

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду зазначила, що право на судовий захист пов'язане із самою протиправністю оскаржуваного рішення, і не ставиться в залежність від наслідків його реалізації, що узгоджується із правовою позицією, викладеною Верховним Судом України у постанові від 27 січня 2015 року у справі №21-425а14.

Погляди судів

ПОЗАПЛАНОВА ПОДАТКОВА ПЕРЕВІРКА ЗА УХВАЛОЮ СЛІДЧОГО СУДДІ. ЯК ДІЯТИ?

Рішення Великої Палати Верховного Суду від 23 травня 2018 року по справі № 237/1459/17 та № 243/6674/17-к

ВС наголосив, що відповідна норма КПК, де визначено перелік ухвал слідчого судді, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, не може застосовуватися до ухвали, яка чинним КПК не передбачена взагалі. На думку Суду, в даному випадку необхідно керуватися загальними засадами кримінального провадження, з огляду на які право на оскарження такої ухвали в апеляційному порядку виникає.

Визнання можливості оскарження ухвали не означає її незаконність

Надання документів до суду

ВС спростував позицію контролюючого органу, що первинні документи, які не були надані в ході податкової перевірки, але заявлені у судовому засіданні, не мають доказової сили:

право надавати заперечення щодо висновків податкового органу та долучати до матеріалів справи докази на підтвердження таких заперечень надається платнику як на усіх стадіях податкового контролю, так і на стадіях судового процесу, на яких допускається подання учасником процесу нових доказів (Рішення ВС по справі № 826/7704/16)

Звернемось до судової практики

Рішення ВСУ від 27 січня 2015 року №21-425а14 (ВС від 30 січня 2018 року у справі № 821/1957/16) :

Невиконання вимог:

- безпідставне видання наказу про перевірку або його видання з порушеннями (пп. 78.1.1 ПК)
- невручення наказу до початку перевірки (п. 79.2 ПК)

II. Наслідки:

- визнання невиїзної перевірки незаконною та відсутність правових наслідків такої.

III. Яке це має значення?

- ✓ Скасувавши наказ на перевірку – результати такої перевірки не матимуть правових наслідків для платника. В судовому порядку можна скасувати ППР (якщо скасовано наказ).

Дякуємо за увагу!

вул. Велика Васильківська, 9/2
01004, м. Київ, Україна
Тел: (044) 500 77 72

Сайт: <http://www.taxlink.ua>